

12. Саламанович О.Г. Інноваційно-інтегровані структури малого бізнесу в машинобудуванні: види і тенденції розвитку / О.Г. Саламанович // Економічні науки: зб. наук. праць. – Чернівці: ПВНЗ «Буковинський університет», 2010. – Випуск 6. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/soc_gum/znpn/2010_6/30_ПСМ.pdf
13. Сизоненко В.О. Фінансування інноваційно орієнтованої економіки в умовах інституціональної невизначеності / В.О. Сизоненко // Фінанси України. – 2013. – № 5. – С. 80-89
14. Скібіцький О.М. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності : [навч. посібник] / О.М. Скібіцький, В.В. Матвеев, Л.І. Скібіцька. – К. : Кондор, 2011. – 912 с.

Лисенко І.В.

кандидат економічних наук, доцент

Лисенко Н.В.

аспірант

*Чернігівський національний технологічний університет
м. Чернігів, Україна*

ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЕНЕРГЕТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ В УКРАЇНІ

Показники існуючої в Україні енергомисткості виробництва свідчать про надвисокий рівень втрат електричної енергії, низьку ефективність функціонування енергетики та недостатнє використання енергозберігаючих технологій, що зумовлює необхідність пошуку ефективних шляхів оптимізації та раціоналізації споживання енергоресурсів [7].

За умови стабільного економічного та політичного становища і покращання умов фінансування проектів відновлювальних джерел енергії (ВДЕ), Україна зможе значною мірою модернізувати та забезпечити енергонезалежність електричної та теплової генерації за рахунок технологій відновлюваної енергетики.

Слід зауважити, що на сьогодні в Україні створюються передумови щодо формування та розвитку інноваційно-інтегрованих структур у галузі енергетики. Такими структурами виступають екоенергетичні кластери, використання яких в країнах з розвинутою економікою довело свою ефективність [3; 8; 9].

В Україні сьогодні є невелика кількість установ та програм спрямованих на фінансування проектів ВДЕ. За оцінками міжнародного агентства IRENA, Україна має один з найбільших серед країн Південно-Східної Європи технічний потенціал використання ВДЕ (без урахування великих ГЕС). Найбільшою є технічна можливість застосування вітрових та сонячних електростанцій: 321 ГВт та 71 ГВт відповідно [1].

За даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) станом на 2016 рік галузь ВДЕ в Україні налічувала понад 170 компаній та 291 об'єктів енергетики. Протягом 2016 року найбільший приріст продемонструвала сонячна енергетика – 36 нових суб'єктів і 47 нових об'єктів електрогенерації [2].

Основним стимулюючим інструментом державної політики з розвитку ВДЕ є система «зелених тарифів». Згідно закону України про електроенергетику: зелений тариф – це тариф, за яким оптовий ринок електричної енергії України зобов'язаний закуповувати електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії [5].

Динаміка розвитку сонячної електроенергетики є найбільшою серед ВДЕ в Україні. У 2016 році встановлена потужність сонячних електростанцій збільшилась на

23%. Такий розвиток сонячних електростанцій в Україні обумовлений відносною простотою реалізації проектів (порівняно з іншими технологіями ВДЕ) та короткими строками реалізації проекту (6 місяців разом з проектуванням).

На початку 2017 року сонячні потужності в світі перевищили 300 гВт, що еквівалентно 50 атомним електростанціям типу Запорізької, яка є найбільшою в Європі.

Ситуація в сегменті вітряної енергетики сьогодні в Україні менш динамічна, ніж у сонячній. Вітроенергетика генерує 1% у загальному виробництві електроенергії в Україні. Оскільки вітрові електростанції потребують досить великих капіталовкладень та відносно багато часу на реалізацію проекту (2-3 роки), тому досить складно розвивати проекти в умовах економічного спаду та низької інвестиційної привабливості України.

У вітчизняній вітрової енергетиці теж діє зелений тариф. Отримати його має можливість будь-який інвестор незалежно від того, яке обладнання він встановив.

У Миколаївській області запустили другу чергу найпотужнішої в Україні вітроелектростанції – Тузлівської ВЕС. А міжнародна компанія Euro Cape New Energy планує будівництво на березі Азовського моря вітрової електростанції потужністю 500 мВт, яка буде однією з найпотужніших вітроелектростанцій в Європі. Розташована вітрова електростанція буде на території Приазовського та Мелітопольського районів Запорізької області.

На сьогодні в Запорізькій області вже працює одна велика вітрова електростанція – Ботівська (ДТЕК). Її було введено в експлуатацію в 2014 році і на сьогодні вона є найбільшим вітропарком на території України, який включає 65 вітрових турбін сумарною потужністю 200 мВт [4].

Ще одним прикладом впровадження відновлювальних джерел енергії є енергетичні культури, які є джерелом біомаси, що використовують в багатьох європейських країнах. Серед них – Італія, Німеччина, Швеція. В Україні є близько 4 млн. га малородючих земель, які підходять для вирощування енергокультур, зокрема в Київській, Житомирській, Чернігівській та Львівській областях.

На заході України представили успішний приклад вирощування енергетичної верби компанією «Салікс Енерджі». Площа плантацій складає 1700 га, урожайність – 34000 т/рік, а заміщення газу – 10 млн. м³ газу/рік. Також у Львівській і Житомирській областях вирощують енергетичну тополь. Зараз Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України спільно з Біоенергетичною асоціацією України (БАУ) розробляє законодавчу базу для створення електронної платформи торгівлі біопаливом, яка допоможе пришвидшити розвиток цього сектора [6].

У зв'язку з необхідністю підтримки екологічної безпеки країни слід впроваджувати нові технології по впровадженню відновлювальних джерел енергії, розробляти комплексні регіональні програми підвищення енергетичної ефективності держави, спрямовані на зниження енерговитратності, модернізацію житлово-комунального господарства та впровадження енергозберігаючих технологій на промислових підприємствах.

Такий підхід вимагає зміни принципів державної регіональної, енергетичної, екологічної, промислової політики, політики в сфері науки та освіти та інших.

Отже, питання в енергетичній сфері потребують нових підходів та застосування більш ефективних шляхів досягнення економічної та екологічної безпеки. Міжнародний досвід країн, свідчить, що в цій сфері може бути ефективним шлях формування і впровадження інноваційно-інтегрованих структур – екоенергетичних кластерів, які дозволять покращити екологічний та економічний стан України, а також підвищити соціальні стандарти життя.

Література:

1. The International Renewable Energy Agency (IRENA) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irena.org/>
2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП) - [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/?id=16021>
3. Ільчук В.П. Модернізація продуктивних сил проблемних регіонів на основі кластерів: монографія / В.П. Ільчук, І.В. Лисенко. – Ніжин: ФОП Лук'яненко В.В. ТПК «Орхідея», 2015 – 248 с.
4. Ecotown – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecotown.com.ua/news/SSHA-nadast-150-mln-kredytu-na-budivnytstvo-vitroelektrostantsiyi-v-Zaporizkiy-oblasti>
5. Закон України Про електроенергетику - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/575/97-%D0%B2%D1%80>
6. Ecotown – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ecotown.com.ua/news/Vyroshchuvannya-enerhokultur-v-Kyuyivskiy-Zhytomyrskiy-CHernihivskiy-i-Lvivskiy-oblastyakh-zaoshchady/>
7. Теплоенергетический кластер [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ucluster.org/>
8. Економіко-екологічні аспекти сталого розвитку: колективна монографія / під заг. ред. Ж.В. Дерій. – Ч.: ЧНТУ, 2017. – 156 с. Концептуальні засади розвитку екоенергетичних кластерів в Україні / Дерій Ж.В., Лисенко І.В., Лисенко Н.В. – С. 44-59.
9. Iryna Lysenko, Nataliia Lysenko. Environmental safety as a part of national security of Ukraine / Сучасні напрямки розвитку економіки і менеджменту на підприємствах України: Збірник матеріалів всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених, аспірантів та студентів, присвяченої 85 річниці заснування ХНАДУ (05 листопада 2015 року). – Харків: ХНАДУ, 2015. – 499 с. – С. 242-243.

Харченко І.В.

доц., канд. екон. Наук,

Романюк Л.М.

доц., канд. екон. наук

*Центральноукраїнський національний технічний університет,
м. Кропивницький, Україна*

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОКРЕМИХ ГАЛУЗЕЙ УКРАЇНСЬКОГО МАШИНОБУДУВАННЯ В СВІТЛІ ПОСИЛЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Постановка проблеми. Економіка України стає більш відкритою. Закордонні виробники вільно входять на вітчизняний ринок та вільно реалізують власну продукцію, спричиняючи конкурентний тиск на вітчизняного виробника. Зосередимо увагу на продукції промислового призначення – будівельній, дорожній та сільськогосподарській техніці. Українська продукція значно дешевша, але вибір споживача не на її користь. Це приводить до занепаду економіки країни. Як долати ці проблеми?

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Даній проблема присвячено багато публікацій. О. Карпець констатує, що «... йде активне витіснення з ринку вітчизняного виробника». Далі: «... в деяких сегментах причіпної техніки вітчизняні виробники успішно розвиваються..., то виробники самохідної техніки, передусім тракторів і комбайнів, безнадійно відстали» [1]. А. Сотніков наводить дані про частку обсягу промпродукції у розвинених країнах і Україні. Висновок – Україна сильно відстає від розвинених країн [2]. Тарабан К.С. бачить основні проблеми промпідприємств в недостатній модернізованості і малій чисельності інноваційно активних підприємств.